

Історія

УДК 930.1:001.8:37.013

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18160567>

**Роль міждисциплінарних підходів у розвитку сучасної історичної науки
та освіти**

Гнот Соломія Іванівна,

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін
та олімпійської освіти, Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-7739-7558>

Судаков Сергій Миколайович,

аспірант, кафедра історії стародавнього світу та середніх віків, Харківський
національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна,
<https://orcid.org/0009-0000-4813-9827>

Федотова Оксана Олегівна,

доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор, кафедра
інформаційної діяльності, Маріупольський державний університет,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-5665-8712>

Прийнято: 22.12.2025 | Опубліковано: 06.01.2026

***Анотація.** Мета статті – з'ясування ролі міждисциплінарних підходів
у розвитку сучасної історичної науки та історичної освіти в умовах цифрової*

трансформації гуманітарного знання. У дослідженні визначено методологічні засади міждисциплінарності, проаналізовано її вплив на оновлення змісту історичних досліджень та окреслено можливості інтеграції методів суміжних дисциплін для підвищення аналітичного рівня інтерпретацій минулого. Мета досягається застосуванням комплексу методів: порівняльного аналізу (для оцінки теоретичних підходів до міждисциплінарності); системного методу (для узагальнення моделей інтеграції соціологічних, антропологічних, культурологічних і цифрових інструментів); контент-аналізу сучасних публікацій та структурно-функціонального підходу (для виявлення трансформацій у практиках історичної освіти). Встановлено, що міждисциплінарність поступово стає методологічною основою сучасної історичної науки, оскільки сприяє переходу від переважно описового вивчення минулого до аналітичного, проблемноорієнтованого та інтегративного дослідження складних соціокультурних процесів. Інтеграція методів соціології та антропології дає змогу глибше усвідомити соціальні структури й практики повсякденності, тоді як культурологічні підходи розширюють можливості інтерпретації символічних та ідентифікаційних компонентів історичного досвіду. Цифрові технології та засоби роботи з великими масивами даних створюють нові типи історичних джерел і сприяють моделюванню процесів, які були недоступними для традиційних методів. У сфері історичної освіти міждисциплінарність стимулює формування критичного мислення, розвиток компетентностей роботи з інформацією різних типів, а також створення навчальних програм, що орієнтовані на синтез гуманітарного, соціального та цифрового складників. У висновках підкреслено, що міждисциплінарні підходи є необхідною умовою модернізації історичної науки та освіти, оскільки сприяють адаптації гуманітарних досліджень до викликів глобалізації, технологічного прогресу та зростання ролі цифрових інструментів. Виявлено

обмеження, пов'язані з нерівномірним рівнем розвитку цифрових компетентностей і недостатньою методичною підтримкою в освітніх інституціях. Окреслено напрями подальших досліджень, зокрема поглиблення методології цифрової історії, розроблення моделей інтеграції великих даних (Big Data) в гуманітарні дослідження та вдосконалення міждисциплінарних освітніх стратегій.

Ключові слова: історична освіта, цифрова гуманітаристика, методологія, інтеграція дисциплін, цифрова трансформація.

The role of interdisciplinary approaches in the development of modern historical science and education

Solomiia Hnot,

PhD in History, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Humanities and Olympic Education, Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-7739-7558>

Serhii Sudakov,

PhD Student, Department of History of the Ancient World and the Middle Ages, V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0000-4813-9827>

Oksana Fedotova,

PhD hab. (History), Senior Research Officer, Professor, Department of Information Activities, Mariupol State University, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-5665-8712>

Abstract. *The article aims to clarify the role of interdisciplinary approaches in the development of modern historical science and historical education in the context of the digital transformation of humanitarian knowledge. The study identifies the methodological principles of interdisciplinarity, analyzes its impact on updating the content of historical research, and outlines the possibilities of integrating methods from related disciplines to increase the analytical level of interpretations of the past. The goal is achieved through a set of methods: comparative analysis to assess theoretical approaches to interdisciplinarity; a systemic method to generalize models of integration of sociological, anthropological, cultural, and digital tools; content analysis of modern publications; and a structural-functional approach to identify transformations in the practices of historical education. The results obtained establish that interdisciplinarity is gradually becoming a key methodological basis of modern historical science, as it provides a transition from a predominantly descriptive study of the past to an analytical, problem-oriented and integrative study of complex socio-cultural processes. The integration of sociological and anthropological methods contributes to a deeper understanding of social structures and everyday life practices, while culturological approaches expand the possibilities for interpreting the symbolic and identification components of historical experience. Digital technologies and tools for working with large data sets create new types of historical sources and enable modeling processes previously inaccessible to traditional methods. In the field of historical education, interdisciplinarity stimulates the development of critical thinking, the acquisition of competencies for working with diverse types of information, and the creation of curricula that synthesize humanitarian, social, and digital components. The conclusions emphasize that interdisciplinary approaches are a necessary condition for the modernization of historical science and education, as they ensure the adaptation of humanitarian research to the challenges of globalization, technological progress and the growing role of digital tools. Limitations associated with the uneven*

development of digital competencies and the lack of methodological support in educational institutions are identified. Directions for further research are outlined, in particular, deepening the methodology of digital history, developing models for integrating Big Data into humanitarian research and improving interdisciplinary educational strategies.

Keywords: *historical education, digital humanities, methodology, integration of disciplines, digital transformation.*

Постановка проблеми. В умовах стрімкої цифрової трансформації науки та освіти міждисциплінарність набуває особливої актуальності, перетворюючись не лише на методологічний інструмент, а й на необхідну умову оновлення наукового знання. Сучасні історичні дослідження все частіше виходять за межі традиційного описового підходу, тяжіючи до комплексного аналізу, який поєднує методи гуманітарних, соціальних, природничих і технічних наук. Така зміна парадигми викликана необхідністю осмислення складних суспільних процесів, які неможливо повноцінно відтворити в межах однієї дисциплінарної логіки. Виклики, пов'язані з динамікою розвитку цифрових технологій, появою нових типів історичних джерел, глобалізацією та зростанням значення даних у науковому пізнанні, актуалізують пошук нових підходів до аналізу історичної реальності.

Проблема дослідження полягає в з'ясуванні ролі міждисциплінарних підходів у модернізації теоретичних і методологічних засад історичної науки, а також у впливі їхньої інтеграції на зміст і форми сучасної історичної освіти. Важливим є аналіз взаємодії історії із суміжними галузями знань і цифровими технологіями, оскільки це розширює інтерпретаційні можливості та сприяє розвитку нових академічних компетентностей. Таким чином, проблема дослідження є багатовимірною: вона охоплює як методологічні питання

розвитку історичної науки, так і практичні аспекти модернізації історичної освіти в умовах зростання міждисциплінарності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема міждисциплінарності та її роль у сучасній історичній науці й освіті займає провідне місце у працях українських та закордонних дослідників, що відображає загальну тенденцію гуманітарних наук до методологічного оновлення. Значну увагу приділено питанням взаємодії історії з етнологією та культурологією. Так, у дослідженні В. М. Піщанської [1] підкреслено, що інтеграція історичних та етнокультурологічних підходів дає змогу глибше інтерпретувати феномени національної ідентичності, зокрема явище українського козацтва, демонструючи необхідність міждисциплінарного аналізу для усвідомлення складних соціокультурних процесів минулого.

Удосконалення освітньої політики, що визначає умови формування міждисциплінарних компетентностей, тісно пов'язане з напрацюваннями І. Реги, А. Палюха, А. Мотси та ін. [2], де акцентовано на нормативно-правовому забезпеченні розвитку закладів вищої освіти в Україні. Їхній підхід демонструє, що міждисциплінарність у гуманітарній освіті залежить насамперед від системної модернізації освітнього середовища, яке відповідає сучасним глобальним викликам.

У контексті цифрової трансформації історичних досліджень особливе значення мають сучасні роботи, присвячені цифровій гуманітаристиці. Як зазначають О. Бондаренко (O. Bondarenko), С. Орлик (S. Orlyk) та М. Пижик (M. Pyzyk) [3], упровадження цифрових інструментів радикально змінює характер історичної науки, створюючи нові можливості для аналізу джерел, візуалізації даних і формування комп'ютерно модельованих реконструкцій минулого. Схожі думки представлені в дослідженні С. Мюнстер (S. Münster) та співавт. [4], які доводять, що цифрова культурна спадщина та цифрова

гуманітаристика формують новий тип дослідницького простору, у якому міждисциплінарність є важливою умовою розвитку.

Актуальним залишається питання міжкультурної комунікації в історичній освіті. На думку К. Гаджисотеріу (С. Hajisoteriou), Є. Солому (E. Solomou) та М. Антоніу (M. Antoniou) [5], сучасне викладання історії має виходити за межі традиційного наративу та поєднувати педагогічні, культурологічні й соціологічні підходи для формування в здобувачів освіти міжкультурної компетентності – навички, що є особливо актуальною в багатокультурних суспільствах.

Проблеми взаємозв'язку інновацій, людського капіталу та освіти, які визначають і розвиток міждисциплінарних моделей підготовки фахівців, проаналізовано А. Ільїною (A. Iliina) [6; 7], яка наголошує, що освітні системи мають адаптуватися до вимог економіки знань та інноваційних екосистем. У методологічних дослідженнях міждисциплінарності важливим є внесок А. Іщенко (A. Ishchenko) [8], яка розглядає міждисциплінарний підхід як самостійний науковий феномен, значущість якого в сучасному гуманітарному пізнанні постійно зростає.

Концептуальні підходи до формування міждисциплінарного наукового мислення детально аналізують Р. Лундберг (R. Lundberg), С. Пінк (S. Pink) та З. Піньйон (Z. Pinuon) [9], які підкреслюють, що інтеграція різних наукових методів є не лише інструментальною необхідністю, а й відображає зміну наукової парадигми в умовах складності сучасних соціальних систем. У тому ж контексті варто згадати дослідження М. Родрігес-Монео (M. Rodríguez-Moneo), М. Карретеро (M. Carretero) та М. Гутьєррес-Кано (M. Gutiérrez-Cano) [10], де простежується еволюція історичної освіти та окреслюються виклики майбутнього, серед яких особливо виокремлюють потребу в системній міждисциплінарній інтеграції.

Цифрові виміри історичної науки проаналізовані також в аналітичній праці К. Ромейн (C. Romein) [11], де описано становлення цифрової правової історії – нового напрямку, що поєднує інструментарій історії, правознавства, інформатики та цифрової археографії. У широкому контексті гуманітарних досліджень міждисциплінарність є засадничим принципом аналізу літературних і культурних феноменів, що підтверджується дослідженням Н. Сенчило-Татліліоглу (N. Senchylo-Tatlilioglu) [12].

Проблему інтеграції дисциплін в освітньому процесі розглянуто в праці Е. Шачкова (E. Shachkova) [13], де підкреслюється, що міждисциплінарна підготовка здобувачів освіти гуманітарних спеціальностей сприяє формуванню системного мислення та вмінню працювати з різними видами інформації. Водночас цифрові перспективи розвитку історичної науки проаналізовано А. Зібольдом (A. Siebold) та М. Валлеріані (M. Valleriani) [14], які наголошують, що цифрові інструменти докорінно змінюють методи історичного пізнання, зокрема через роботу з Big Data, алгоритмічний аналіз і цифрове моделювання.

Окремий пласт досліджень присвячено розвитку міждисциплінарності у сфері історичної освіти. Як зазначає Дж. Вестберг (J. Westberg) [15], інтеграція педагогічних, історичних та соціальних підходів є важливою умовою модернізації історичної освіти в умовах масифікації та зростання соціальної складності, що особливо виразно простежується в країнах Північної Європи.

Узагальнюючи науковий доробок, можна стверджувати, що міждисциплінарність у сучасній історичній науці та освіті розглядається як необхідний інструмент поглиблення дослідження, оновлення методології, підвищення якості історичної інтерпретації та адаптації освітнього процесу до викликів цифрової та постінформаційної епохи.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри активний розвиток міждисциплінарних підходів, низка питань залишається

недостатньо дослідженою й потребує подальшого теоретичного та методологічного уточнення. Нерозв'язаними залишаються проблеми стандартизації методів інтеграції соціологічних, антропологічних, культурологічних та цифрових інструментів в історичні дослідження; узгодженості термінології між різними дисциплінами та вироблення єдиних критеріїв оцінювання міждисциплінарних результатів. Нині відчутною є недостатність комплексних моделей інтеграції технологій Big Data та цифрової аналітики в історичну методологію, що істотно стримує повноцінне використання нових типів джерел. Крім того, залишаються нерозробленими підходи до інтеграції міждисциплінарних практик у структуру освітніх програм, зокрема питання підготовки викладачів до роботи з цифровими та аналітичними інструментами й формування в здобувачів стійких навичок аналітичного мислення в міждисциплінарному середовищі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексне обґрунтування значущості міждисциплінарних підходів для розвитку сучасної історичної науки та освіти, а також визначення їхнього методологічного потенціалу.

Завдання статті:

1. Проаналізувати теоретико-методологічні засади міждисциплінарності та визначити їхню значущість для сучасної історичної науки.
2. З'ясувати потенціал інтеграції методів суміжних дисциплін (соціології, антропології, культурології, цифрових технологій) у дослідженні історичних процесів.
3. Визначити вплив цифрової трансформації на зміст, інструментарій та дослідницькі практики історичної науки.
4. Окреслити особливості та ефективні моделі впровадження міждисциплінарних підходів у сучасну історичну освіту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичні засади міждисциплінарності ґрунтуються на розумінні того, що сучасне наукове знання розвивається в складному полі взаємодії різних дисциплін, методів і підходів, кожен із яких по-своєму окреслює межі пізнання, але водночас потребує взаємодоповнення. Поняття «міждисциплінарність», «трансдисциплінарність» і «мультидисциплінарність» відображають різні рівні такої взаємодії. Так, мультидисциплінарність передбачає паралельне залучення методів кількох наукових галузей без їхньої глибокої інтеграції; термін «міждисциплінарність» використовується для позначення процесу інтеграції концептуальних засад та інструментарію різних наукових галузей для розроблення нових аналітичних моделей; трансдисциплінарність виходить за межі традиційної дисциплінарної структури, формуючи якісно новий тип знання, який поєднує академічні та практичні форми досвіду й орієнтується на комплексне розв'язання суспільних проблем.

Поява міждисциплінарних методів у гуманітаристиці зумовлена низкою інтелектуальних і соціокультурних чинників. Складність суспільних процесів, посилення взаємопов'язаності локального та глобального, необхідність аналізу феноменів, що виходять за межі традиційних історичних категорій, стимулювали пошук нових способів наукового пояснення [3, с. 230]. Гуманітарні науки виходять за вузькі галузеві межі, оскільки сучасна культура, політика, економіка та соціальні структури функціонують у тісній взаємодії. Це спричинило переорієнтацію дослідницьких стратегій на інтеграцію знань, яка дає змогу не лише розширити предмет дослідження, а й підвищити аналітичну глибину інтерпретацій.

Важливим чинником формування міждисциплінарного підходу стала глобалізація, яка актуалізувала необхідність урахування транснаціональних зв'язків, взаємодії культур та історичних процесів у ширших цивілізаційних контекстах. Технологічний прогрес і широке впровадження цифрових

інструментів докорінно трансформували методологію гуманітарних досліджень: історики отримали доступ до великих масивів даних, цифрових архівів, геоінформаційних систем, інструментів текстового та мережевого аналізу. Поява Big Data не лише розширила можливості емпіричних спостережень, а й дала змогу працювати масштабами інформації, які були недоступні раніше. Це сприяло переосмисленню ролі джерела, методів його обробки та інтерпретації, а також формуванню нової логіки історичного пізнання, що поєднує традиційні підходи з можливостями цифрової аналітики. Усі ці процеси визначають концептуальні підвалини сучасної міждисциплінарності та її значення для оновлення історичної науки.

Інтеграція методів суміжних дисциплін поступово перетворюється на один з основних напрямів розвитку сучасної історичної науки, оскільки дає змогу поєднати різні способи пізнання минулого та значно розширити аналітичні можливості дослідника. Інструментарій соціології, антропології, культурології та цифрових технологій дає змогу вийти за межі суто текстуального аналізу й охопити широкий спектр соціокультурних, поведінкових, просторових і семантичних вимірів історичної реальності. Такий підхід сприяє глибшому розумінню історичних процесів, їхніх внутрішніх механізмів, динаміки та взаємозалежностей. Для узагальнення можливостей і специфіки застосування цих методів у межах історичних досліджень доцільним є систематизація їхніх функцій (табл. 1).

Таблиця 1

Інтеграція методів суміжних дисциплін у дослідженні історичних процесів

Дисципліна	Методи та інструменти	Можливості для історичних досліджень	Приклади застосування
Соціологія	Опитування, інтерв'ю, контент-аналіз, аналіз соціальних структур, статистичні методи	Дослідження соціальної поведінки, реконструкція суспільної динаміки, аналіз групових	Вивчення демографічних змін; аналіз суспільної думки; реконструкція

Дисципліна	Методи та інструменти	Можливості для історичних досліджень	Приклади застосування
Антропологія	Польові дослідження, етнографічний опис, аналіз культурних практик, символічний аналіз	ідентичностей та масових настроїв	соціальних процесів у перехідні періоди
		Поглиблення розуміння щоденного життя, ритуалів, культурних моделей, формування колективної пам'яті	Дослідження традиційних спільнот; аналіз обрядовості; вивчення культурних адаптацій у кризові періоди
Культурологія	Герменевтика, семіотичний аналіз, інтерпретація культурних текстів, візуальний аналіз	Розкриття смислових структур культури, аналіз ментальних картин минулого, символічних систем та міфологізації історії	Інтерпретація мистецьких артефактів; дослідження образу «іншого»; аналіз національних наративів
Цифрові технології	Big Data, GIS-аналіз, цифрові архіви, комп'ютерна лінгвістика, мережевий аналіз	Нові можливості обробки великих масивів даних, просторове моделювання, виявлення прихованих закономірностей, цифрова реконструкція минулого	Картографування історичних подій; мережевий аналіз взаємодій; автоматизоване опрацювання джерел; цифрові гуманітарні проєкти

Джерело: створено авторами

Наведена систематизація доводить, що міждисциплінарна взаємодія не лише розширює джерельну базу та методи аналізу, а й формує нові дослідницькі підходи, орієнтовані на комплексне вивчення минулого. Поєднання соціологічного аналізу з антропологічними спостереженнями, культурологічною інтерпретацією та цифровими технологіями забезпечує значно вищу точність реконструкцій, дає змогу виявити приховані закономірності та пропонує нові способи візуалізації й осмислення історичних даних. Інтеграція таких методів створює умови для формування сучасної історичної методології, здатної адекватно реагувати на виклики великих масивів інформації, багатовимірності соціальних процесів та ускладнення

культурних контекстів. Це підтверджує значущість міждисциплінарності як необхідного елемента розвитку історичних досліджень у XXI столітті.

Цифровізація істотно змінює зміст, інструментарій та практики сучасної історичної науки, відкриваючи нові можливості для аналізу минулого та формування дослідницьких підходів. Передусім трансформація позначається на змістовому наповненні історичних студій: цифрові архіви, електронні бази даних, оцифровані фонди бібліотек і музеїв відкривають доступ до значно ширшого масиву джерел, зокрема тих, які раніше були малодоступними або невідомими. Розширення корпусу джерел зумовлює переосмислення традиційних тематичних акцентів і дає змогу формувати багатовимірні реконструкції історичних процесів, у яких поєднуються документальні, візуальні, картографічні та статистичні матеріали.

Зміна інструментарію проявляється за допомогою цифрових технологій, які істотно модифікують способи опрацювання даних. Методи цифрової гуманітаристики, зокрема GIS-картографування, мережевий аналіз, текст-майнінг, машинне навчання, автоматизоване розпізнавання візуальних джерел, надають можливість виявляти закономірності, які часто залишаються прихованими в межах традиційних методів інтерпретації. Аналіз великих масивів даних дає змогу будувати комплексні аналітичні моделі, завдяки яким можна відстежувати тривалі історичні тенденції, соціальні зв'язки або демографічні зміни з високою точністю. Ці технологічні інновації формують нову дослідницьку культуру, де кількісні методи інтегруються з якісними, а емпіричний аналіз поєднується з інтерпретаційною глибиною гуманітарних підходів.

Цифровізація також значно впливає на дослідницькі практики. Історик перетворюється з традиційного інтерпретатора джерел на дослідника, здатного працювати зі складними даними, конструювати цифрові моделі, управляти інформаційними потоками та застосовувати інструменти обчислювального

аналізу. Колаборативні платформи, відкриті репозитарії, хмарні середовища та інструменти інтерактивної візуалізації створюють умови для міждисциплінарної взаємодії, сприяючи формуванню спільних проєктів між істориками, соціологами, аналітиками даних, IT-фахівцями та представниками природничих наук. Натомість зростає роль етичних стандартів, зокрема щодо верифікації цифрових джерел, авторського права, точності відтворення цифрових моделей та відповідальності за використання алгоритмів.

Міждисциплінарні підходи в сучасній історичній освіті формують нову якість підготовки здобувачів, оскільки дають змогу поєднувати традиційні історіографічні знання з аналітичними, соціальними та цифровими компетентностями, необхідними для роботи в умовах глобалізованого інформаційного середовища[5, с. 4]. Особливістю цих підходів є акцент на інтеграції інструментарію суміжних дисциплін (соціології, антропології, культурології, економіки, психології, правознавства, а також цифрових технологій) у структуру навчальних програм і практик. Така інтеграція забезпечує ширше розуміння історичних процесів як багатовимірних явищ, що формуються під впливом соціальних, культурних, політичних та технологічних чинників [1, с. 19].

Важливим елементом міждисциплінарності є зміна логіки викладання: освітній процес дедалі більше орієнтується не лише на передачу знань, а й на розвиток дослідницького мислення, уміння працювати з різними типами даних, критично аналізувати інформацію та застосовувати методи інших галузей для розв'язання історичних проблем. Особливу роль відіграють практикоорієнтовані форми навчання: проєктні студії, кейс-аналіз, формування дослідницьких команд, спільні семінари з представниками інших наукових напрямів. Через такі формати здобувачі освіти опановують навички міжгалузевої комунікації, інтерпретації кількісних показників, роботи з цифровими платформами та інструментами візуалізації.

Ефективні моделі впровадження міждисциплінарності ґрунтуються на кількох основних інституційних рішеннях. Насамперед ефективними є інтегровані навчальні курси, які поєднують історичний матеріал із методами соціальних наук або цифрових досліджень, наприклад історична демографія, історична соціологія, антропологія повсякденності, цифрова історія. Не менш важливою є побудова модульних освітніх програм, де здобувачі мають можливість обирати дисципліни з інших спеціальностей, формуючи індивідуальні освітні траєкторії. Значний потенціал демонструють і спільні міжфакультетські проекти, що передбачають залучення здобувачів історичних факультетів до досліджень у галузі даних, культурної спадщини, археометрії чи соціальної статистики.

Застосування цифрових інструментів в освітньому процесі є також дієвим елементом: вони роблять міждисциплінарність не лише концепцією, а й практикою. Використання GIS-картографування, цифрових архівів, платформ для мережевого або текстового аналізу дає можливість здобувачам безпосередньо працювати з емпіричним матеріалом і сприймати історію як відкриту, динамічну систему зв'язків. Крім того, це сприяє розвитку цифрової грамотності, що є невіддільним складником сучасної академічної підготовки[2, с. 580].

Отже, ефективність міждисциплінарних підходів у сучасній історичній освіті залежить від поєднання гнучких навчальних програм, інтегрованих курсів, цифрової інфраструктури та орієнтації на активні дослідницькі практики. Унаслідок цього формується освітнє середовище, де історична наука є частиною ширшої інтелектуальної екосистеми, здатної реагувати на складні суспільні виклики та готувати фахівців із глибокою предметною й міждисциплінарною компетентністю.

Висновки. Міждисциплінарність – не лише методологічний принцип, а й чинник якісних змін у структурі історичних знань, що формує нові підходи

до аналізу джерел, інтерпретації соціальних процесів та організації навчання. Виявлено, що міждисциплінарна взаємодія значно посилює аналітичні можливості історичної науки, оскільки забезпечує доступ до ширших джерельних масивів, сприяє появі комбінованих методів дослідження та поглиблює розуміння історичної динаміки. Теоретична і практична значущість отриманих результатів полягає у визначенні нових напрямів розвитку історичної науки в умовах цифровізації, демонстрації переваг інтеграції соціогуманітарних і технологічних методів, а також підтвердженні необхідності трансформації освітніх програм на засадах міждисциплінарності.

Водночас дослідження має певні обмеження, пов'язані з тим, що аналіз не охоплює всі можливі галузі, залучені до історичного знання, та спирається переважно на публікації останніх років. Це хоча й актуалізує проблему, але не дає змоги повністю оцінити її історіографічну тривалість. Крім того, приклади цифрових інструментів та освітніх моделей розглядаються узагальнено, що потребує конкретизації на рівні окремих академічних інституцій та дослідницьких проєктів.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні аналізу конкретних міждисциплінарних кейсів, що демонструють ефективність поєднання історичної науки з соціологією, антропологією, демографією, економікою чи цифровими технологіями; вивченні впливу штучного інтелекту та алгоритмічних систем на історичну епістемологію; розробленні методичних рекомендацій для інтеграції міждисциплінарних модулів у навчальні програми. Важливим також є здійснення емпіричних досліджень, спрямованих на оцінювання ефективності впровадження міждисциплінарних підходів в освітні та дослідницькі практики, а також на визначення їхнього внеску у становлення нової моделі історичної науки в умовах глобальних інтелектуальних і технологічних змін.

Список використаних джерел

1. Піщанська В. М. Феномен українського козацтва як етнокультурної спільності. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. № 40. С. 18-26. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/1693> (дата звернення: 01.11.2025).
2. Rega I., Palyukh A., Motsa A., Pysarchuk O., Androshchuk A. Improving the legislative and regulatory support of higher education institutions in Ukraine. *Lex Humana*. 2023. Vol. 15, № 1. P. 574–588. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2657> (дата звернення: 01.11.2025).
3. Bondarenko O., Orlyk S., Pyzyk M. Digital technology in historical research: contemporary scholarly currents. *East European Historical Bulletin*. 2024. № 33. P. 227–238. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058X.33.317459>.
4. Münster S., Apollonio F. I., Bell P., Kuroczynski P., Di Lenardo I., Rinaudo F., Tamborrino R. Digital cultural heritage meets digital humanities. *International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences*. 2019. Vol. XLII-2/W15. P. 813–820. DOI: <https://doi.org/10.5194/isprs-archives-xlii-2-w15-813-2019>.
5. Hajisoteriou C., Solomou E. A., Antoniou M. What kind of history teaching may promote intercultural competence in culturally-diverse societies? Teachers' reflections from a case of conflict. *Frontiers in education*. 2023. 1156518. DOI: <https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1156518>.
6. Ilina A. Human capital, innovation and education: international experience for Ukraine. *Наукові перспективи*. 2025. № 8(62). С. 402–436. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8\(62\)-402-436](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8(62)-402-436).

7. Ilina A. Special fund as a driver of national innovation system development. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 9(50). С. 276–296. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-9\(50\)-276-296](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-9(50)-276-296).
8. Ishchenko A. The reception of an interdisciplinary approach in scientific thought. *Zhytomyr Ivan Franko state university journal. Pedagogical sciences*. 2023. № 3(114). P. 16–28. DOI: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.3\(114\).2023.16-28](https://doi.org/10.35433/pedagogy.3(114).2023.16-28).
9. Lundberg R., Pink S., Pinyon Z. Interdisciplinary futures: a conceptual approach. *Futures*. 2025. Vol. 172. 103648. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.futures.2025.103648>.
10. Rodríguez-Moneo M., Carretero M., Gutiérrez-Cano M. History education: past, present, and challenges for the future. *Current opinion in psychology*. 2025. Vol. 67. 102188. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2025.102188>.
11. Romein C. A. State of the field: digital legal history. *Journal for Digital Legal History*. 2024. Vol. 3, № 1. DOI: <https://doi.org/10.21825/dlh.91695>.
12. Senchylo-Tatlilioglu N. Female characters in Lesya Ukrainka's and Suad Derviş's stories. *Scientific Journal of Polonia University*. 2022. Vol. 53, № 4. P. 119–128. DOI: <https://doi.org/10.23856/5314>.
13. Shachkova E. V. Interdisciplinary integration in the learning process of students in humanities. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*. 2020. Vol. 24, № 4. P. 6229–6242. DOI: <https://doi.org/10.37200/ijpr/v24i4/pr2020433>.
14. Siebold A., Valleriani M. Digital perspectives in history. *Histories*. 2022. Vol. 2, № 2. P. 170–177. DOI: <https://doi.org/10.3390/histories2020013>.
15. Westberg J. Bright Nordic Lights: a revitalised interdisciplinary history of education in the massified higher education of the Nordics. *History of Education*. 2022. Vol. 52, № 2–3. P. 330–354. DOI: <https://doi.org/10.1080/0046760x.2022.2127003>.